

نشانه‌شناسی شهر ساری با توجه به بناهای نو (نمونه موردی سردر ورودی بوستان ولایت ساری)

پیمان غضنفری^۱، آزاده آرزو^۲

۱- دانشجوی دکتری، معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد سمنان، Pamdesigners@gmail.com

۲- مربی، معماری، موسسه آموزش عالی غیرانتفاعی صنعتی مازندران، بابل، Azade.arez@gmail.com

:

چکیده

نشانه‌ها عناصر طبیعی و یا مصنوعی از پیش تعیین شده‌ای هستند که به واسطه کاربران و مخاطبین به گونه‌ای ناخودآگاه انتخاب می‌شوند که هویت شهر و منطقه را تعیین می‌کنند. شمال کشور با توجه به آب و هوای مرطوب آثار تاریخی چندانی ندارد و این بناها به زحمت قدمت چند صدساله دارند. طراحی شهری جدید و بناهای نوساز با الهام از گذشتگان، هویت شهر را در عین تکامل حفظ می‌کنند. همین تاجر از معماری گذشته و بومی منطقه موجب جذب افراد به این مناطق به عنوان نماد و نشانه شهر می‌گردد. نشانه‌ها با تقویت نمادهای اقلیمی هر منطقه، هویت آن‌ها را به اشتراک می‌گذارند. امروزه به دلیل عدم وجود نشانه‌های اقلیمی و با توجه به چالش‌های فرهنگی اجتماعی موجود جامعه، در این پژوهش تلاش شده است تا پس از بررسی مفاهیم نشانه‌شناسی معماری، نماد و نشانه‌های معماری بومی مازندران را برشمرده و بازتاب آن‌ها در المان مورد پژوهش در شهر ساری مورد بررسی قرار گیرد. نتایج این بررسی حاکی از آن است که وجود بناهای جدید به عنوان نشانه در شهر موجب تعلق و هویت ساکنین و همچنین القای فرهنگ بومی به غیربومیان می‌گردد و این نمونه موردی در دل خود نماد و نشانه‌های معماری این مرز و بوم را داراست.

واژه‌های کلیدی: نشانه‌شناسی، بناهای نو، بوستان ولایت، ساری.

مقدمه

نشانه‌های شهری یکی از عوامل مهم شناسایی شهرهاست. بسیاری از شهرها با نشانه‌های شهری‌شان شناخته شده و در یاد بازدیدکنندگان این شهر می‌مانند. همانند برج میلاد که نماد شهر تهران، دروازه‌قرآن به عنوان نماد شیراز و میدان ساعت نماد شهر ساری بوده‌اند. بازدیدکنندگان این شهرها بعد از آن که به شهر خود بازمی‌گردند با شنیدن اسم این شهرها تصاویر نمادهایشان به ذهنشان می‌آید. و این امر نشانگر تاثیر قوی نشانه‌های شهری بر افراد است. حال مسئله اصلی این است که این بناها چگونه تبدیل به نشانه‌های شهری شده‌اند؟ آیا برای نشانه شدن نیاز به وجود معیار خاصی است؟ این معیارها کدامند؟ وجود این نشانه‌ها باعث خوانایی شهر و درک مستقیم افراد از آن شهر می‌شود. درک معماری یک بنا در مقیاس وسیع به درک فضاهای شهری و مناطق مختلف در شهر منجر خواهد شد. درک عناصر خوانا در شهر که از طریق وجود نمادها و نشانه‌های مصنوعی و یا طبیعی آن شهر شکل می‌گیرد، باعث ایجاد حس تعلق به مکان برای بومی‌های منطقه و القای هویت منطقه به غیر بومیان می‌گردد. وجود المان و نمادهای منطقه‌ای و بومی هر شهر می‌تواند بهترین نمود آن باشد تا در ذهن مخاطبین بنشیند. این نشانه‌ها می‌تواند از اتفاقات تاریخی و یا وجود شخصیت‌های برجسته نشأت گرفته و طی زمان به عنصری مطلوب در منطقه بدل گشته باشد.